

i

KATERN ZATERDAG Eens een dubbeltje, altijd een dubbeltje? Klaartje van Veldhoven kreeg juist goede perspectieven mee door haar jeugd in een Brabants dorp.

Kansarm kind klimt moeilijk op

De plek waar je wieg staat, voorspelt in hoge mate het inkomen dat je als volwassene verdient. Het verschil tussen het latere inkomen van kinderen uit arme en rijke wijken kan tienduizenden euro's zijn, blijkt uit Volkskrant-onderzoek.

Joris Tieleman
Amsterdam

Wie opgroeit in een kansarme buurt verdient later vaak aanzienlijk minder dan wie afkomstig is uit een betere wijk. Samen met factoren als het inkomen van de ouders en het geslacht kan het inkomensverschil voor dertigers oplopen tot ruim dertigduizend euro per jaar. Dat blijkt uit onderzoek van het team van Bastian Ravesteijn van de Erasmus School of Economics (ESE).

Waar het jaarinkomen van een arm opgegroeide vrouw in de kansarme delen van Groningen-stad slechts 17 duizend euro bedraagt, kan een man afkomstig uit een rijkere gezin in een kansrijke plaats als het Brabantse dorp Waardenburg gemiddeld 49 duizend euro verdienen.

'Het is verontrustend dat niet ieder kind op elke plek in Nederland dezelfde kansen krijgt', zegt Maarten van Ham, hoogleraar stadsgeografie aan de TU Delft en projectleider van het Europese onderzoek DeprivedHoods. Hij is niet betrokken bij het onderzoek van Ravesteijn.

'Dankzij deze gegevens krijgen we nu voor het eerst een heel gedetailleerd beeld van de kansenongelijkheid in Nederland', aldus onderzoeksleider Ravesteijn. 'Daarmee kunnen beleidsmakers en andere onderzoekers veel beter bekijken hoe we de kansen van arme kinderen kunnen vergroten. De verschillen zijn soms heel lokaal: twee plaatsen die vlak naast elkaar liggen, kunnen toch heel andere levenskansen bieden.'

Er zijn stevige regionale verschillen: wie opgroeit in een relatief arm gezin in Groningen of Friesland verdient later zelf gemiddeld bijna 3.000 euro minder per jaar dan wie opgroeit in een even arm gezin in Brabant. Maar ook lokaal zijn er flinke verschillen. Zo verwerwen kinderen die arm opgroeien

in een stedelijke omgeving verrasend genoeg een beduidend lager inkomen dan kinderen van even arme gezinnen uit voorsteden, kleinere plaatsen of dorpen: gemiddeld 2.088 euro per jaar.

Onderzoek naar de manier waarop de woonplaats of buurt de kansen op de arbeidsmarkt beïnvloedt, gebeurt al langer. Het is echter lastig om te bewijzen dat een bepaalde trend te maken heeft met de omgeving en geen toeval is of met de persoonlijke achtergrond

17

Twee plaatsen die vlak naast elkaar liggen, kunnen heel verschillende levenskansen bieden

Bastian Ravesteijn
onderzoeksleider

van de betrokkenen te maken heeft.

Gideon Bolt, sociaal geograaf aan de Universiteit Utrecht, ziet dit onderzoek als een belangrijke stap vooruit. 'Dit zijn fascinerende data, vrij uniek. Hiermee kunnen we bestaande hypothesen scherper gaan toetsen, zoals het idee dat gemengde wijken beter zijn voor de kansen van arme kinderen.'

Het feit dat vrouwen doorgaans veel minder inkomen hebben dan mannen

is ook in dit onderzoek goed zichtbaar: gemiddeld 10.979 euro per jaar. Wel blijkt dat vrouwen meer kans hebben om op te klimmen als ze in de Randstad opgroeien: een vrouw die in Diemen opgroeit verdient slechts 5.027 euro per jaar minder dan een Diemense man. In Urk is dat verschil gemiddeld 27.899 euro per jaar.

Ook het verschil in kansen dat samenhangt met het inkomen van de ouders is nu veel preciezer te zien. Zo verdienen kinderen die opgroeien in armere gezinnen in Zwartewaterland 5.807 euro minder per jaar dan kinderen uit rijkere gezinnen.

Bij het onderzoek zijn CBS-gegevens gebruikt om het inkomen van ruim een miljoen mensen te kunnen vergelijken met het inkomen van hun ouders. Alle onderzochte mensen werden midden jaren tachtig geboren en zijn nu zelf begin dertig.

Sommige kinderen uit arme gezinnen weten toch nog op te klimmen. Maar van de 100 kinderen die tot de 20 procent armste gezinnen behoren, verkregen er slechts 12 een hoog inkomen. Van de 100 kinderen geboren in de 20 procent welvarendste gezinnen, behoren er inmiddels 33 tot het best verdienende deel van hun generatie.

Van Ham herkent dit beeld: 'Op sommige plekken ontstaat een vicieuze cirkel van armoede.' Dat is deels een kwestie van uitsorteren. Kansarmere mensen komen al snel met elkaar in één buurt terecht, net als kansrijkere. Maar ook de omgeving zelf heeft wel degelijk effect op de mogelijkheden voor wie daar opgroeit, ziet Van Ham.

Met medewerking van Serena Frijters.

HOE ZIJN UW KAARTEN GESCHUD?

Ontdek op volkskrant.nl/ongelijkheid wat de kansen waren op uw geboortegrond.

WAAR KAN EEN DUBBELTJE NOG EEN KWARTJE WORDEN?

Gemiddeld bruto jaarinkomen in euro, voor een persoon van begin dertig, opgegroeid in een relatief arm gezin (25ste inkomenspercentiel)

Kansarmste 10 gemeenten

1	Harlingen	22.195,52
2	Midden-Groningen	22.809,61
3	Enschede	22.839,33
4	Veendam	22.923,65
5	Heerlen	22.934,86
6	Oldambt	23.114,05
7	Appingedam	23.287,09
8	Groningen	23.349,81
9	Arnhem	23.438,86
10	Kerkrade	23.538,52

Kansrijkste 10 gemeenten

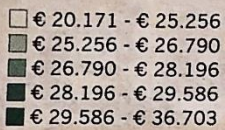
1	Brielle	31.637,43
2	Eersel	31.719,06
3	Castricum	31.942,31
4	Beemster	32.315,45
5	Sint Anthonis	32.422,45
6	Barendrecht	32.979,80
7	Midden-Delfland	33.032,27
8	Hilvarenbeek	33.269,73
9	Zoeterwoude	33.725,13
10	Laren	34.450,65

101020 © de Volkskrant.
Bron: CBS & Erasmus School of Economics

INKOMEN VAN KINDEREN UIT RELATIEF ARME GEZINNEN

Bruto-inkomen (salaris, bedrijfsinkomsten, uitkeringen, gemeten in 2017-2018) van dertigers die midden jaren negentig opgroeiden in dit gebied

Dertigers die opgroeiden in armere gezinnen in postcodegebied 214 (Haarlemmermeer) hebben gemiddeld het hoogste inkomen à €36.703

Dertigers die opgroeiden in armere gezinnen in postcodegebied 971 (Groningen) hebben het laagste inkomen met gemiddeld €20.171

NB: kaarten zijn ingedeeld naar postcode 3-gebieden

LEZERSOPROEP

De Volkskrant onderzoekt de kansenongelijkheid in Nederland en wil daarbij ook aandacht besteden aan oplossingen. Ziet u iets gebeuren in uw omgeving of maakt u zelf deel uit van een project om kansen recht te trekken?

Mail naar openredactie@volkskrant.nl een korte omschrijving van het project, door wie het is opgezet en hoe we contact kunnen opnemen.

INKOMENSVERSCHILLEN TUSSEN MAN EN VROUW

Percentage dat mannen, opgegroeid in dit gebied, meer verdienen dan vrouwen, opgegroeid in dit gebied.

Eens een dubbeltje, altijd een dubbeltje?

Waar in Nederland je wieg staat, kan beslissend zijn voor de hoogte van het inkomen dat je later gaat verdienen, blijkt uit nieuw onderzoek. Hoe groot is de ongelijkheid? En waar lopen de scheidslijnen?

Door **Joris Tieleman** en **Jonathan Witteman**

Foto's **Jiri Büller**

E

Er was eens een gladiolenkweker uit Vijfhuizen met zes dochters en drie zoons. Geld voor speelgoed was er niet. Als het regende, vroeg hij zijn kinderen om de training van DSOV - Door Sport Ontspanning Vijfhuizen - maar even over te slaan, anders moesten hun bemodderde voetbalkloffies in de wasmachine, en al die wasbeurten liepen aardig in de papieren.

Ondanks hun bescheiden komaf kwamen de kinderen van de gladiolenkweker goed terecht. Zijn dochters brachten het tot kok, thuiszorgonder-

nemer, kredietmanager bij ABN Amro, pedagogisch medewerker, verpleegkundige en eigenaar van een schoonmaakbedrijf met twaalf werknemers. Zijn jongste zoon verdient zijn brood als boekhouder, zijn oudste als parkeerexploitant. En zijn middelste zoon, Khalid Boulahrouz, speelde als spijkerharde verdediger 35 keer voor het Nederlands elftal, in een carrière die hem van de E'tjes van DSOV naar José Mourinho's Chelsea voerde.

Het lot van de familie Boulahrouz is exemplarisch voor Vijfhuizen, het pal langs de Polderbaan van Schiphol gelegen dorp met 4.775 inwoners en één supermarkt, één slager, één bakker, één basisschool, één dancefestival - Mysteryland - en één ruimtevaarder - astronaut André Kuipers. Wie voor een dubbeltje geboren werd, had nergens zo'n goede kans een kwartje te worden als in Vijfhuizen en de kleinere Haarlemmermeerse plaatsen Cruquius, Boesingheliede en Beinsdorp. Vijfhuizense kinderen die tussen 1982 en 1987 werden geboren en opgroeiden in gezinnen met relatief bescheiden inkomens verdienden anno 2018 als dertigers gemiddeld bijna 37 duizend euro bruto per jaar, 9.000 euro meer dan het nationaal gemiddelde.

De beroemde cabaretier Louis Davids zong in 1935:

*Je verbeeldt je dat je aan de touwtjes trekt,
Maar och, het leven smijft je heen en weer.
Als je voor een dubbeltje geboren bent,
Bereik je nooit een stuiver meer.*

85 jaar later is Nederland volgens premier Rutte een 'in de kern diep socialistisch' land, soms ook wel getypeerd als het zuidelijkste deel van Scandinavië, omdat onze volksaard net zo egalitair zou zijn als in de streek van smørgåsbord en smørrebrød. GroenLinks-leider Jesse Klaver stelde donderdag juist het tegenovergestelde in zijn pleidooi om jongeren op hun 18de verjaardag 10 duizend euro startkapitaal te geven, als anti-serum tegen de kansengelijkheid in Nederland. 'Waar je bent geboren, bepaalt de kansen in je leven', zei Klaver.

Wie heeft gelijk? En in hoeverre kloppen Louis Davids' fatalistische woorden nog dat een dubbeltje nooit een kwartje wordt en een 'roggebroadkind' zich nimmer in kaviaar verslikken zal?

Over deze vraag boog zich een stel jonge onderzoekers van de Erasmus School of Economics, geleid door econoom Bastian Ravesteijn. Zij vlooden CBS-gegevens door over de inkomens

van ruim een miljoen dertigers, geboren tussen 1982 en 1987 en opgegroeid van Aadorp en Achtereind tot Zwingelspaan en Zwolle, en concludeerden: het hangt er zeer van af waar je wortels liggen.

Een van de slechtste wijken waar de ooievaar je in de jaren tachtig kon bezorgen was De Hoogte, iets benoorden de Groningse binnenstad. Wie daar opgroeide als zoon of dochter van Jan en Truus Modaal, verdiende in 2018 gemiddeld nog geen 19 duizend euro per jaar. Als je destijds iets naar het zuiden was afgeleverd, in de Oranjebuurt of Noorderplantsoenbuurt - in een even welvarend middenklassegezin - zou je nu gemiddeld 10 duizend euro per jaar meer verdienen. In het best scorende Groningse postcodegebied, dat van de Rivierenbuurt en Herenwegbuurt, zelfs 15 duizend euro meer. Nog veel beter was het om op te groeien in het Brabantse dorp Westerhoven of het Zuid-Hollandse Goedereede, waar kinderen uit doorsneegezinnen in 2018 gemiddeld respectievelijk 39- en 41 duizend euro verdienen, meer dan twee keer zo veel als hun generatiegenoten uit De Hoogte.

Zoals relieftaarten in een atlas de pieken en dalen van een landschap tonen, zo

LEES VERDER OP **PAGINA 8**

vormen de cijfers van Ravesteijn en zijn collega's sociaal-economische reliëfkaarten. Niet met de heuvels van Zuid-Limburg en de Veluwe als hoogste punten van Nederland, maar dorpen als Zoeterwoude in Zuid-Holland, Hilvarenbeek in Brabant, Middenbeemster in Noord-Holland of Renswoude in Utrecht.

Dat kinderen uit Laren, Nederlands rijkste gemeente, over het algemeen beter terecht komen dan kinderen uit Groningen-stad, de armste gemeente, is weinig verrassend. Veelzeggender is het om bijvoorbeeld het economische lot van dochters en zonen uit precies dezelfde sociale klasse te vergelijken, of juist kinderen van rijke ouders met kinderen van arme ouders uit dezelfde gemeente.

Dan blijkt dat dertigers die in Laren opgroeiden in een gezin met een relatief bescheiden inkomen op het 25ste percentiel - oftewel: driekwart van alle Nederlandse gezinnen verdiende meer - anno 2018 gemiddeld dik 34 duizend euro verdienden. Dat is ti duizend euro meer dan kinderen van vergelijkbare komaf uit Groningen-stad. Of dat kinderen van bescheiden komaf uit Hilvarenbeek het gemiddeld verder hebben geschopt dan telgen van gezinnen op het 75ste percentiel - oftewel: slechts een kwart van de ouders verdiende meer - uit omliggende steden als Breda, Eindhoven en Den Bosch. Soms lijkt de woonplaats dus bepalender voor de levenskansen dan de afkomst.

Patronen

Als je tuurt naar de kaarten, vallen talloze patronen op. Zo blijken de sporten op de sociale ladder in Zuid-Limburg nogal ver uit elkaar te liggen: een 'dubbeletje' werd in gemeenten als Vaals, Heerlen en Landgraaf zelden een 'kwartje', terwijl kinderen van Zuid-Limburgse grootverdieners zelf als dertigers veelal ook hoge inkomens hadden. Te zien is dat de kans op sociale daling - de kans dat kinderen van relatief rijke ouders een duikeling maken in de nationale inkomenshiërarchie - het grootst was langs de noordelijke rand van Nederland, in plaatsen als Ameland, Gasselternijveen of Middelstum.

Of zie Maaskantje, het Brabantse dorp dat menige Nederlander dankzij de *New Kids*-films voor altijd zal associëren met uitkeringstrekkingen - 'Gratis geld, jonguh' - Haagse matjes en halve liters Schultenbräu. Maar uit de kaarten blijkt juist dat Richard Batsbak en kornuiten keurig tot de economische middenmoot van Nederland behoren. Zo verdienen Maaskantse kinderen van ouders met bescheiden inkomens als dertigers anno 2018 gemiddeld bijna 28 duizend euro. Dat is bijna modaal, en dik 10 duizend euro meer dan bijvoorbeeld kinderen uit de Almeerse buurten Tussen de Vaarten Noord en de Verzetswijk, een van de slechtst scorende postcodegebieden.

Om nog maar te zwijgen over het pal naast Maaskantje gelegen Den Dungen, thuishaven van frietkot 't Pleintje, waar de *New Kids*-helden hun knoeperts, jostbrinkies en broodjes bakpao haalden. Den Dungense kinderen van bescheiden komaf verdienden anno 2018 als dertiger gemiddeld 36 duizend euro. Daarmee doet 'Krabberdonk' het beter dan bijna 98 procent van alle postcodegebieden.

Wie langer naar de kaarten kijkt, merkt dat er weinig willekeurig is aan hoe de levenskansen door het land verspreid liggen. Grote delen van de Limburgse mijnstreek en de oude veenkolonien scoren bijvoorbeeld nog steeds slecht als het gaat om sociale stijging, constateert Ravesteijn. En in de povere perspectieven van kinderen uit Groningen-stad komen twee duidelijk zichtbare patronen samen: opgroeien in de stad of Noord-Nederland zet een domper op je economische toekomst.

Neem de hoofdstad: in Amsterdam opgegroeide dertigers bungelden anno

2018 ergens onderaan in de nationale inkomenshiërarchie, terwijl hun generatiegenoten uit het omliggende Waterland en Velsen tot de absolute top behoorden. Wie in de jaren tachtig en negentig opgroeiende in Amsterdam als kind van ouders met een bescheiden inkomen, verdiende als dertiger in 2018 gemiddeld nog geen 24 duizend euro, ruim 11 duizend euro minder dan in precies even arme gezinnen opgegroeide generatiegenoten uit het centrum van Amstelveen, Nederhorst den Berg of Muiden.

Weliswaar zijn er in elke stad positieve uitzonderingen, zoals de Apolloubaart in Amsterdam of Leyenburg in Den Haag. Maar de teneur is duidelijk: arme kinderen uit de voorsteden of het platteland hebben veel meer kans om op te klimmen dan kinderen uit (middel)grote steden. Hoe kan dat?

Sociaal-economische bubbel

Een voor de hand liggende verklaring is dat in steden relatief veel arme migrantengezinnen wonen, wier kinderen het gemiddeld genomen minder ver schoppen dan generatiegenoten zonder in het buitenland geboren ouders. Zo had ruim tweederde van de tussen 1982 en 1987 geboren Amsterdammers migranten als ouders, met afstand het hoogste aandeel van alle gemeenten - bij de nummer laatste, Staphorst, was dat 1,5 procent. Toch is deze verklaring niet makkelijk. Ook Amsterdammers met in Nederland geboren ouders scoorden namelijk beduidend slechter dan hun equivalenten in omliggende plaatsen.

Ravesteijn wil zich in toekomstig onderzoek richten op de rol van woonwijken. In de grote steden is het makkelijker om in je eigen sociaal-economische bubbel te blijven. Woon je in een kleinere gemeente waar arm en rijk door elkaar wonen, dan zijn er maar een of twee voetbalclubs en middelbare scholen, en zitten arm en rijk door elkaar. Dit zou kunnen verklaren waarom kinderen uit arme stedelijke gezinnen het gemiddeld slechter doen dan kinderen uit even arme gezinnen in voorsteden of dorpen: zij kunnen zich moeilijker optrekken aan kinderen met een kansrijker achtergrond. Maar het verklaart nog niet waarom ook rijke kinderen uit grote steden in de regel minder goede kansen hebben dan hun even gefortuneerde generatiegenoten uit de plaatsen eromheen.

Een derde mogelijke verklaring ligt in de veranderlijke bevolking van de steden. In de jaren tachtig en negentig, toen de dertigers uit het onderzoek van Ravesteijn c.s. opgroeiden, waren veel stadswijken nog wat verloederd sinds de grote trek uit de stad in de jaren zestig, toen auto's alomtegenwoordig raakten en grachten werden omgekat tot wegen. Dat zou kunnen verklaren waarom opgroeiende in steden in dit onderzoek samenhangt met slechtere levenskansen: steden waren destijds geen aantrekkelijke plekken. Nu steden weer hip zijn en een nieuwe stedelijke elite is ontstaan, zijn veel van de binnensteden alweer veel welvarender, en de kinderen die daar nu opgroeien wellicht kansrijker.

Opvallend is ook het verschil tussen het noorden en de rest van het land. Onderaan de ranglijst van verdienkansen bungelen Friese dorpen als Kootstertille, Zwaagwesteinde en Broeksterwoude en Groningse oorden als Appingedam, Winschoten en Foxhol, evenals stadswijken in Groningen, Harlingen en Leeuwarden. Kijken we van grotere afstand, dan valt op dat Groningen, Friesland, Drenthe en de noordelijke delen van Overijssel en Flevoland allemaal relatief ongunstige plekken zijn om op te groeien. Wie in deze regio's zijn jeugd doorbrengt, strijkt eenmaal volwassen al gauw enkele duizenden euro's minder op per jaar dan wie in een even rijke of arme familie opgroeit in

'Voor mezelf beginnen?'

Nee, het is mooi zoals het is'

Opgegroeid in: Assen

Een dertiger uit Assen verdiende in 2018 gemiddeld 28.301 euro

Als hij met klanten rond de tafel zit, is Lorenzo Mathijssen (39) op z'n sterkst. Dan komt de verkoper in hem naar boven. Tijdens zijn werk in de keukenzaak in het Drentse Klazienaveen neemt hij de tijd. 'Je zit zo twee uur of langer met klanten. Het leukste is dat elke keuken anders is. Het is nooit saai.'

Dat mag ook wel, want Mathijssen doet het werk al bijna twintig jaar. Die carrière lag zeker niet voor de hand toen hij opgroeide in een typische arbeiderswijk in Assen.

'De bewoners daar werkten in fabrieken, waren bouwvakker of timmerman', vertelt hij. Het gezin was niet arm, slecht hadden ze het niet. Zijn vader werkte als arbeider in een fabriek voor verpakkingsmateriaal. Moeder ging later ook aan het werk, in de koekjesfabriek. Tussen de arbeiders bedacht Mathijssen zijn eigen toekomstplannen. 'Er was in Assen zo'n winkel voor sportschoenen waar ze altijd de nieuwste merken hadden. Daar spaarde ik al mijn zakgeld voor. Het leek me prachtig om op een dag zo'n eigen zaak te hebben.'

Na de mavo volgt hij de detailhandelschool in de buurt. Maar tijdens een stage bij de Bruna merkt

hij dat een winkel niks voor hem is. 'Je staat alleen achter de kassa, helpt de klanten niet.' De net afgestudeerde Mathijssen wil liever 'de buitendienst draaien'. Hij wordt deurtot-deurverkoper. 'Met van die veel te dure stofzuigers. Echt op de ouderwetse manier.' Maar na een jaar breekt het werk hem op. Hij maakt dagen van minstens twaalf uur. 'Ik miste elke verjaardag, at alleen nog fastfood.'

Nee, dan liever aan tafel tussen de keukens. Na verschillende banen in de keukenwereld werkt hij sinds een paar jaar in Klazienaveen. 'Dit is precies wat ik wil. Voor mezelf beginnen? Nee. Het werk is mooi zoals het is.'

Hessel van Piekartz

MIRJAM KOUIJZER (1984)

'Van de ellende in de wereld heb ik weinig meegekregen'

Opgegroeid in: Koewacht

Een dertiger uit Koewacht verdiende in 2018 gemiddeld 32.734 euro

Gz-psycholoog Mirjam Kouijzer legde net als zo veel Zeeuws-Vlamingen letterlijk een lange weg af om carrière te maken. Opleidingen liggen niet voor het oprapen in de regio, en dus vertrok Kouijzer na het gymnasium elke maandag voor haar studie pedagogische wetenschappen naar Nijmegen. Op vrijdag keerde ze terug. 'Op vrijdag was het altijd feest in de bus, dan gingen alle studenten uit Zeeland terug naar huis, dat was één grote reünie.'

De dochter van een administratief medewerkster en een politieagent groeide op in het Zeeuws-Vlaamse grensdorp Koewacht, qua sociale stijging een van de meest gemiddelde plekken van Nederland. Als je alle plaatsen ordent op basis van hoever dertigers uit gezinnen met bescheiden inkomens het schopten, dan eindigt Koewacht precies in het midden, met een gemiddeld jaarinkomen van 27 duizend euro bruto in 2018. Het gemiddelde inkomen van alle dertigers uit Koewacht, dus niet alleen uit arme, maar ook uit rijke gezinnen en alles daartussenin, was een kleine 33 duizend euro.

Kouijzer schopte het tot doctor: ze promoveerde op een proefschrift over de be-

handeling van kinderen met autisme met zogeheten neurofeedback, een methode die het brein via het meten van hersengolven beter in balans zou brengen. Kouijzer concludeerde dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat de therapie helpt tegen autisme.

In psychologisch opzicht had ze op bijna geen betere plek kunnen opgroeien dan in Koewacht, vertelt ze. 'Het dorp voelde veilig en gemoeidelijk. Van de ellende in de wereld heb ik als kind weinig meegekregen. Ik zat op een schooltje met een superleuk clubje meiden met wie ik nog steeds bevriend ben. Als kind krijg je daarvan denk ik een enorme dosis vertrouwen in de wereld en in jezelf.'

Jonathan Witteman

EDWIN KOCH (1988)

'Varen was mijn droom, maar ik wilde ook weleens thuis zijn'

Opgegroeid in: Breukelen

Een dertiger uit Breukelen verdiende in 2018 gemiddeld 33.321 euro

Als iemand twintig jaar geleden had verteld dat Edwin Koch (32) ooit het schippersbestaan vaarwel zou zeggen, had hij niet alleen raar opgekeken, hij had het zelfs niet geloofd. Als 11-jarige wist hij al goed wat hij wilde. 'Het water op. Naar Dubai. Ik had een documentaire gezien van de opgespoten palmeilanden voor de kust. Ik dacht: daar wil ik naartoe.' Op de woonark in Breukelen waar de jonge Koch vanaf zijn 4de samen met zijn moeder en stiefvader woonde, was het water bo-

vendien altijd al dichtbij geweest. De keuze na de basisschool was niet moeilijk. 'De matrozenopleiding in IJmuiden', vertelt hij. Thuis was niet iedereen enthousiast over het idee, maar toch steunden ze hem. Pas later begreep hij dat die opleiding behoorlijk wat geld heeft gekost. 'Mijn stiefvader was net begonnen als zpp'er, dat was aanpoten in het begin.'

Kochs plannen bleven al die jaren onveranderd. Hij werd matroos, probeerde nog even de zeevaartschool, 'maar studeren is niks voor mij', en voer een jaar op een binnenvaartschip. Het buitenland bleef trekken en hij solliciteerde bij een internationale baggeraar. 'Een maand later zat ik op het vliegtuig. Naar Dubai.' De afgelopen elf jaar gleeed Koch

met zijn sleepboot over de Perzische Golf, hielp hij met de verbreding van het Panamakanaal, baggerde rond de kust van Colombia en ving in zijn vrije uren kreeften op de Bahama's. 'Het lijkt misschien een droombaan, maar je bent nooit thuis.'

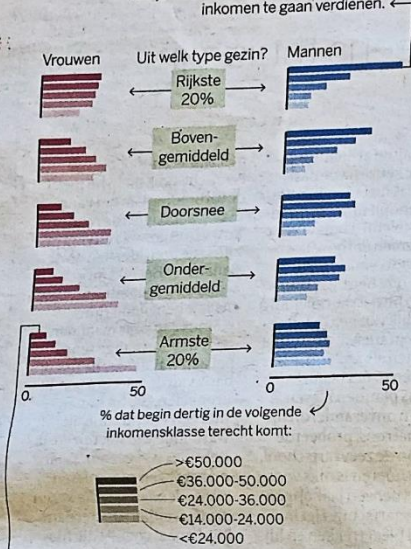
Sinds een paar maanden staat de voormalige schipper aan wal, achter de toonbank van de Telecomzaak in Breukelen, die hij samen met een vriend runt. 'Ik werd moe van het reizen. Ik heb alles wel gezien.' Gaat hij het varen niet missen? 'Soms denk ik aan die keren dat ik over het Amsterdam-Rijnkanaal voer. Al die files en mensen met haast om me heen, en ik op mijn dooie gemak in de stuurhut. Ja, dat was wel vrijheid.'

HvP

1 Hoe erfelijk is armoede?

Als je als man in een rijk gezin opgroeit, heb je 44% kans om zelf ook zo'n hoog inkomen te gaan verdienen.

Als je als vrouw in een arm gezin opgroeit, heb je 6% kans om zelf in de hoogste inkomenscategorie terecht te komen.

2 Kansengelijkheid: een voorbeeld met twee fictieve Nederlanders

Verschillende factoren voorspellen de hoogte van het bruto jaarinkomen op latere leeftijd. Hieronder staat een voorbeeld met twee fictieve Nederlanders.

Bruto jaarinkomen in €

Op basis van het inkomen van hun ouders, hun geslacht en waar ze hun kindertijd doorbrachten, kunnen we al voorspellen dat de één gemiddeld drie keer minder zal verdienen dan de ander.

Wilt u uw eigen wijk opzoeken op de kanskaart? Ga naar: volkskrant.nl/ongelijkheid

KLAARTJE VAN VELDHOVEN (1981)

'In een klein dorp is weinig afleiding. Dat gaf mij veel rust'

Opgegroeid in: Westerhoven

Een dertiger uit Westerhoven verdiende in 2018 gemiddeld 36.065 euro

Sopraan Klaartje van Veldhoven groeide op in het Kempense dorp Westerhoven, wat toekomstperspectief betreft een van de betere Brabantse plekken om op te groeien. En dat in een provincie die er, buiten de steden, nationaal gezien toch al positief uit springt. De in Den Haag woonachtige barokzangeres, komend seizoen weer te bewonderen als solist met het Residentie Orkest, heeft een originele suggestie over wat het Brabantse succes zou kunnen verklaren, los van de

goede banen en opleidingen in de provincie.

'Ik merk dat ik er veel profijt van heb gehad dat het je als Brabander met de paplepel wordt ingegoten om met iedereen makkelijk te kletsen. In Brabant moet alles gezellig zijn. Mijn man komt uit de buurt van Rotterdam en snapt daar niets van, al die gesprekken over niks en familiefeesten die de hele dag duren. Maar het valt me op dat Brabanders makkelijk contact leggen met anderen, wat toch belangrijk is om een netwerk op te bouwen.'

Dat de dochter van een politieagent tegenwoordig een goede boterham verdient met haar stem, heeft ze mede te danken aan de steun die ze in haar jeugd kreeg van Westerhovenaren. 'We hadden op

school een bevlogen muziekdocent, er zat een geweldige zanglerares in het dorp en een fantastische pianoleraar - dat zijn allemaal mensen die me veel plezier voor muziek hebben bijgebracht.' En dan is de Westerhovense fanfare nog niet eens genoemd, waarin Klaartje net als haar ouders meebliet.

Van Veldhoven ziet nog een verklaring voor het feit dat kinderen uit plaatsjes à la Westerhoven en Vijfhuizen het zo goed doen: 'Een van de voordelen van een klein dorp is dat je weinig afleiding hebt. Zo'n klein wereldje creëert veel rust in je hoofd als kind. Je kunt je helemaal verliezen in iets, in mijn geval muziek, omdat er verder zo weinig te doen is.'

Jonathan Witteman

VERVOLG VAN PAGINA 8

het westen of zuiden van het land.

De redenen lijken simpel: het dunner bevolkte noorden telt relatief minder banen en opleidingen. 'In het noorden van het land hebben we veel minder industriële structuur dan in Brabant en omstreken', zegt de Groningse hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse Jouke van Dijk. Wel wijst hij op een belangrijk verschil tussen de Groningse veenkolonien in het oosten van de provincie en de

noordranden van Friesland. Beide regio's komen als kansarm uit de data van Ravesteijn, maar uit onderzoeken naar 'brede welvaart' komen de Friezen beduidend gelukkiger uit de bus dan Oost-Groningers, de zogenaamde 'Friese paradox'.

In haar pas verschenen boek *Een klein land met verre uithoeken* geeft sociaal geograaf Floor Milikowski een politieke reden voor het achterblijven van Noord-Nederland: sinds de jaren tachtig is het Haagse beleid niet meer gericht op het steunen van de armste delen van het

land, maar op het versterken van de rijkste. 'Don't back the losers, but pick the winners', zoals oud-Shell-topman Gerrit Wagner het begin jaren tachtig noemde.

In hetzelfde decennium kwam de klad in de 'spreiding van rijksdiensten', het eerlijker verdelen van ambtenarenbanen waarmee in de jaren zestig was begonnen: van de Rijksdienst voor het Wegverkeer in Veendam en het huidige Duo in Groningen tot het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds in Heerlen. 'Het geld gaat niet langer naar plekken waar

'We moeten noord en zuid
niet meer als uithoeken zien'

Opgegroeid in: Usquert

**Een dertiger uit Usquert
verdiende in 2018 gemiddeld
26.886 euro**

Tik eens 'Groningen' of 'Limburg' in op Google Maps, zegt internetmiljonair Ben Woltring, en zoom dan uit. 'Kijk wat een enorm achterland er bij Limburg en Groningen om de hoek ligt', zegt Woltring, zoon van twee leraren uit het Noord-Groningse Usquert. Mastricht ligt bijvoorbeeld dicht bij Brussel dan bij Amsterdam. 'Usquert heeft postcode 9988, dus dan denk je: daar zit niet veel meer boven. Maar als je uitzoomt, zie je een gebied met 8 miljoen mensen, met

grote steden als Bremen en Hamburg. De afstand van Groningen tot die steden is niet veel verder weg dan tot Den Haag en Amsterdam.' Dus houd op het noorden of zuiden als uithoek te zien, zegt Woltring, groot geworden met vergelijkingsites als Gaslicht.com en Polswijzer.nl. Want die mentaliteit draagt bij aan de relatief slechte perspectieven voor wie daar is opgegroeid. 'Floor Milikowski heeft daar in *Een klein land met verre uithoeken* een heldere analyse over: vanaf de jaren tachtig is in Nederland bijna al het geld in de Randstad terechtgekomen, en vrijwel niets in de regio', zegt Woltring, die al jaren werkt vanuit Groningenstad. 'Op de lange termijn heeft dat zijn weerslag.'

Het opdoeken van de 'spreiding van rijksdiensten' - het verdelen van ambtenarenbanen over het land - is een voorbeeld, maar ook het uitblijven van een snellere treinverbinding tussen de Randstad en het noorden, zegt Woltring, zelf groot voorstander van de zogeheten Lelylijn. Vanuit Rotterdam is het 2,5 uur treinen naar Groningen, in bijna dezelfde tijd ben je met de Thalys in Parijs. 'Stel dat we in de jaren zeventig waren begonnen met die snellere verbinding - Zwolle barst bijna uit zijn voegen door de goede verbinding met de Randstad. Dan hadden we nu dezelfde economische ontwikkeling gezien in Noord-Nederland.'

JW

SUCCESVERHAAL

HET GEHEIM VAN VIJFHUIZEN

Wat is het geheim van Vijfhuizen, de plek waar een dubbelte de grootste kans had een kwartje te worden? Nergens anders kwamen kinderen uit gezinnen met bescheiden inkomens zo goed terecht. 'De rust', denkt boekhouder Salah-Eddine Boulahrouz (36), de jongere broer van oud-voetballer Khalid. 'Daar moesten we wel aan wennen toen we hiernaartoe verhuisden vanuit Maassluis: er gebeurde heel weinig in het dorp, het was alleen school, huiswerk maken en voetballen.' 'Saamhorigheid', zweert slager Piet Melman (62) achter zijn vitrine vol doorregen varkenslappen, haaskarbonades en Italiaanse smulsoffen. Neem de 'Feestweek', de extra-

ganza van beddenraces, touwtrekken, modderlopen en miss-verkiezingen waardoor Vijfhuizen sinds 1980 elke september een week lang verminderd toerekeningsvatbaar is - behalve dit jaar, door corona. 'Dan kan je elite wezen of niet', zegt Melman, 'maar iedereen is op dat moment gelijk.' Of ligt het simpelweg aan Schiphol? Het dorp wemelt net als de hele Haarlemmermeer van de piloten, stewardessen en vliegtuigmecaniciëns - 44 procent van de Haarlemmermeesters werkt op of rond Schiphol. En al dat luchtvaartpersoneel wil ook weleens een badkamerrenovatie of bloemetje, zegt Hans Dijkzeul van slijterij 't Biervat, en daar profiteert de loodgieter of gladiolenweker ook weer van.

de werkloosheid het hoogst en de armoede het grootst is', schrijft Milikowski, 'maar naar de plekken waar de meeste banen zijn, de meeste mensen wonen en het meeste geld wordt verdiend voor de nationale economie.'

Migrantenkinderen

Niet alleen het noorden van Nederland komt er bekaaid af waar het economische kansen betreft, hetzelfde geldt voor migrantenkinderen. Kinderen van Turkse, Marokkaanse, Antilliaanse en Surinaamse ouders verdienen als dertigers gemiddeld veel minder dan kinderen van Nederlandse ouders. Natuurlijk, migrantengezinnen zijn veelal armer. Maar ook als we alleen naar de zonen kijken van ouders met precies hetzelfde inkomen, valt op dat jongens uit deze groepen gemiddeld ruim 5.000 euro per jaar minder beuren dan even arm of rijk opgegroeide zonen van 'inboorlingen'. Daar staat tegenover dat vrouwen uit vrijwel elke migrantengroep als dertigers ongeveer evenveel verdienen als dochters van Nederlandse ouders.

Verrassend, vindt Justus Uitermark, hoogleraar stadsgeografie aan de Universiteit van Amsterdam. 'Migranten uit de eerste generatie hadden vaak een extreem slechte positie: ze werkten in zware beroepen of raakten werkloos, kampten met een taalachterstand en moesten culturele verschillen overbruggen. Je zou verwachten dat kinderen van migranten een grotere sprong voorwaarts zouden kunnen maken, omdat zij wél hier zijn opgegroeid.'

Mannen en vrouwen

Het ruigste kansenlandschap van Nederland, met de ijlst toppen en diepste dalen, loopt sociaal-economisch gezien in

een diagonaal van Walcheren via het rivierengebied en de Veluwe tot aan Staphorst in Overijssel. Nergens in Nederland is de kloof tussen mannen en vrouwen groter dan in de Bijbelgordel. Van Zeeland tot het Zwartewaterland is het patroon hetzelfde: hoe hoger het kindertal en hoe trouwer de gang naar de gereformeerde kerk, des te gapender de inkomenskloof tussen man en vrouw.

Oostdijk, net ten westen van mosselmekka Yerseke en uienhoofdstad Kruieninge, spant de kroon. Vloeken mag officieel niet in het zeshonderd zielen tellende dorp, zo staat althans in de verordeningen van de gemeente Reimerswaal. In dorpswinkel annex stembureau De Putter in Oostdijk kleurde vorig jaar bij de provincialestatenverkiezingen 69 procent van de inwoners een bolletje van de SGP rood.

'De man is het hoofd van de vrouw', citeren SGP'ers graag apostel Paulus, en dat is te zien in de Oostdijkse inkomensverdeling. In Zeelands jongste dorp verdienen mannelijke dertigers gemiddeld 41 duizend euro bruto per jaar, ruim 31 duizend euro meer dan hun vrouwelijke leeftijdsgenoten. In geen enkel ander Nederlands postcodegebied schoppen vrouwen het minder ver. Ter vergelijking: dochters uit de villawijk Berg en Bos en andere buurten in Apeldoorn-West, de nationale koplopers onder de vrouwen, verdienen als dertigers anno 2018 gemiddeld 38 duizend euro.

'De sociale controle is sterk, je voelt enorme druk als je afwijkt van wat gangbaar is', vertelt een in Oostdijk opgegroeide vrouw, die niet met haar naam in de krant wil omdat - vrij letterlijk - iedereen in het dorp elkaar kent. Wat

LEES VERDER OP PAGINA 12

niet wil zeggen dat alle Oostdijkse vrouwen tegenwoordig nog achter het aanrecht of de commode staan, vertelt ze: de lokale basisschool De Bornput kan bijvoorbeeld niet zonder alle juffen en onderwijsassistenten.

Verhuizen dan maar?

Betekent dit alles dat ouders met jonge kinderen maar beter verhuisdozen kunnen gaan inpakken om naar landelijk Brabant of Noord-Holland te verkassen? Uit een vorig jaar gepubliceerde analyse van onderzoeksbureau SEO bleek immers dat elk jaar dat een kind in een economisch sterke regio woont op latere leeftijd tot een hoger inkomen leidt. Wie bijvoorbeeld als 7-jarige van een achtebuisbuurt naar een A-locatie verhuist, kan nog 46 procent van het inkomensverschil tussen zijn oude en nieuwe woonplaats goedmaken.

Maar werkt het echt zo? 'Zo simpel is het niet', denkt Ravesteijn. De enige manier om erachter te komen is door mensen bij wijze van experiment te laten verhuizen van slechte naar goede buurten, zoals in de jaren negentig gebeurde voor het Amerikaanse onderzoek *Moving to Opportunity*. Ouders uit arme buurten in steden als New York, Los Angeles en Chicago kregen een soort tegoedbonnen om te verhuizen naar betere buurten elders in de stad, en hun kinderen leken daardoor inderdaad beter af te zijn. Eindelijk waren ze verlost van de jeugdbendes en drugsdealers en hoefden ze niet meer urenlang te reizen voor een baan, verklaarden ze in interviews. 'Nederland zit toch echt anders in elkaar', zegt Ravesteijn. 'Maar ik zou het dolgraag uitproberen - alleen met een experiment weet je het zeker.'

Het is Ravesteijn ook helemaal niet te doen om het aanwijzen van goede en slechte wijken. Veel belangrijker is de vraag: hoe kunnen we kinderen uit arme gezinnen helpen hun levenskansen te verbeteren? En hoe verbeteren we hun leefomgeving? Als hoop-

gevende voorbeelden noemt hij voor-schoolse educatie en het GGD-programma VoorZorg, waarbij moeders met een geschiedenis van huiselijk geweld, verslavingen of andere problemen de eerste duizend levensdagen van hun kind intensieve hulp krijgen bij de opvoeding. Ravesteijn zou de effectiviteit van deze instrumenten graag onderzoeken.

Gezondheid

Na al dit cijfergeweld zou je kunnen denken: nou en? Is het zo zaligmakend dat dertigers uit het Gelderse dorp Hoog-Keppel gemiddeld 5.000 euro meer verdienen dan leeftijdsgenoten uit het nabijgelegen Laag-Keppel, of dat Rotterdammers uit de Agniesebuurt of Provenierswijk in hun vierde levensdecennium in doorsnee twee rooie ruggen meer opstrijken dan Spangenaars of Crooswijkers?

Maar inkomensverschillen gaan veelal hand in hand met gezondheidsverschillen, laten CBS-cijfers zien. Verdelen we de Nederlandse bevolking in vijf inkomensgroepen, dan blijkt de best verdienende groep gemiddeld zeven jaar langer te leven dan de groep met het laagste inkomen. Het verschil in gezondheid is nog groter: de bovenste groep voelt zich gemiddeld tot het 75ste levensjaar gezond, de onderste groep slechts tot het 57ste. Hetzelfde geldt voor de geestelijke gezondheid: daar is het verschil vijftien jaar.

Een wet van Meden en Perzen is dit nu ook weer niet: Friesland behoort bijvoorbeeld tot de armste provincies, maar als het om gezondheid gaat, scoren de Friezen juist relatief goed. Maar in Zuid-Limburg, de provincie Groningen en de armenwijken van de grote steden gaan beperkte levenskansen wel weer samen met ernstiger overgewicht, langduriger kwalen en ander gezondheidsleed. En daarmee is de plaats waar onze wieg staat, hoe dramatisch het ook klinkt, toch ook een beetje een kwestie van leven of dood.

Met medewerking van Serena Frijters en Mirjam Leunissen.

VERANTWOORDING

RUIM 1 MILJOEN DERTIGERS VERGELEKEN

Het onderzoek naar kansenongelijkheid in Nederland, geïnspireerd door de Amerikaanse *Opportunity Atlas* van Harvard-econoom Raj Chetty en Nathaniel Hendren, analyseert via geanonimiseerde CBS-microdata de inkomens van alle ruim 1 miljoen Nederlanders geboren tussen 1982 en 1987. De onderzoekers registreerden waar zij opgroeiden, gemeten in 1995, het eerste jaar waarvan de data beschikbaar zijn. Hun 'bruto persoonlijk inkomen' - salaris, bedrijfsinkomsten, uitkeringen - werd gemeten in 2017-2018, het inkomen van hun ouders in de periode 2006-2010.

Natuurlijk zal een enkele dertiger op latere leeftijd nog de loterij winnen, een miljoenenbedrijf uit de grond stampen of juist aan lager wal raken, maar over het algemeen ligt onze positie in de inkomenshiërarchie dan al vast, zegt Bastian Ravesteijn over het meetmoment van 2017-2018. 'Vanaf de leeftijd van 26 blijven de meeste mensen grofweg in hetzelfde sociaal-economische spoor.' Een nadeel is wel dat tussen 1982 en 1987 geboren vrouwen zich in 2017-2018 precies in de fase bevonden waarin ze gemiddeld de

meeste kinderen kregen en misschien minder gingen werken of (tijdelijk) stopten met hun baan. Daardoor valt de inkomens kloof met mannen waarschijnlijk groter uit dan een decennium later het geval zal zijn.

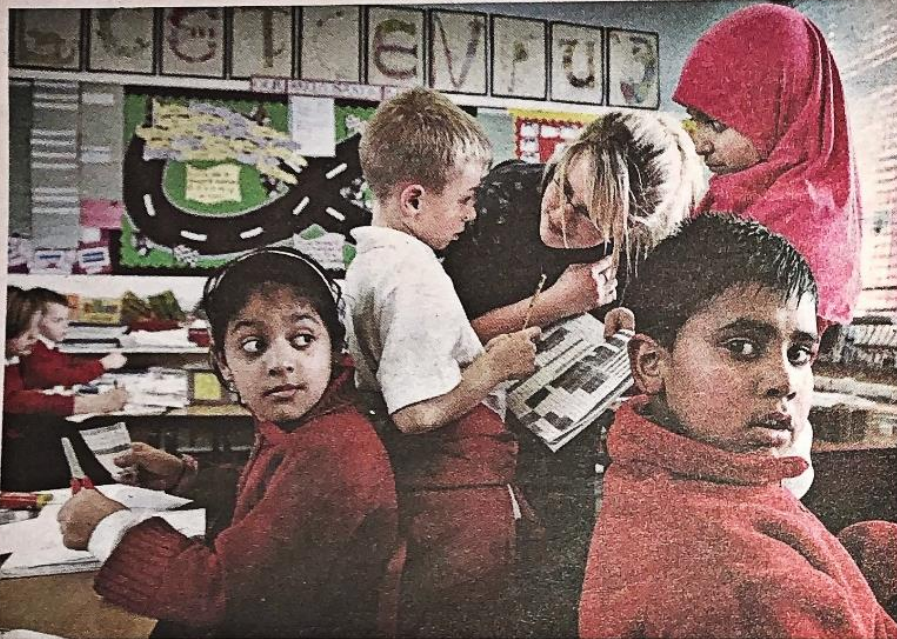
Het onderzoek vergelijkt onder meer het economische lot van kinderen van ouders met relatief 'bescheiden' inkomens, wat wil zeggen dat hun ouders rond het 25ste percentiel van de inkomensverdeling zaten. Oftewel: ze waren niet per se arm, maar verdienden wel minder dan driekwart van de ouders. Ter vergelijking: een dertiger op het 25ste inkomenspercentiel verdient minder dan een voltijds werkende vakkenvuller of stratenmaker.

Een methodologische kanttekening: het gaat in het onderzoek om correlatie, een causaal verband tussen regio's en levenskansen is niet bewezen. Andere factoren, zoals opvoeding, genen en het sociale netwerk van gezinnen spelen natuurlijk ook een rol, maar zijn moeilijker te observeren en kwantificeren.

Op kanskaart.nl maken de onderzoekers hun data beschikbaar voor lokaal onderzoek en beleid.

Ten eerste

Leerlingen van basisschool Rose Hill in Oxford.

Foto Joost van den Broek

Brits kind maakt meer kans sociaal te stijgen

Joris Tieleman
Amsterdam

Nederland heeft zijn internationale koppositie verloren op het gebied van sociale mobiliteit: arm geboren worden en toch opklimmen. Sinds 2008 zijn we ingehaald door landen als Noorwegen en zelfs door klassensamenleving het Verenigd Koninkrijk.

Was Nederland jarenlang het beste land voor wie arm geboren was en ambitie had, sinds de crisis van 2008 brokkelt de sociale ladder af, sneller dan in omringende landen. Dat stelt Anne Gielen, hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, in een recent onderzoek. 'We zien de daling inzetten vanaf 2010, het jaar dat de effecten van de financiële crisis van 2008 echt voelbaar werden.'

Ondanks de zware crisis was dit geen onvermijdelijk gevolg, meent zij. 'Landen als Finland en Noorwegen waren wel in staat de mobiliteit op peil te houden.'

Wel waren die twee Scandinavische landen een uitzondering: in de meeste landen met een hoogontwikkelde economie neemt de opwaartse mobiliteit sinds de crisis af.

Deels wordt de samenleving hier ingehaald door haar eigen succes, meent Daniël van Vuuren, hoogleraar economie aan de Universiteit Tilburg. Een groot deel van de 20ste eeuw was het vanzelfsprekend: kinderen zouden het materieel beter krijgen dan hun ouders. Bijna vier op de vijf kinderen had op dertigjarige leeftijd een hoger inkomen dan hun ouders hadden, toen die zelf dertig waren.

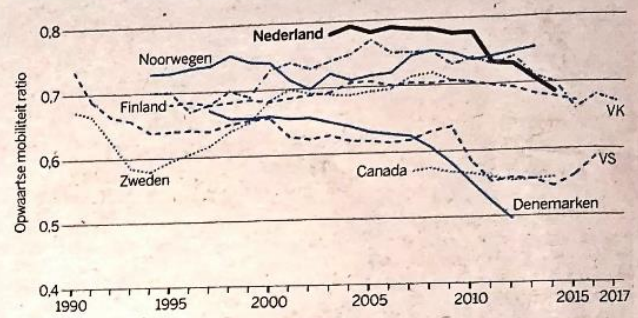
Van Vuuren: 'Nu onze economie al decennia lang goed ontwikkeld is, wordt het steeds moeilijker voor de volgende generatie kinderen om hun ouders voorbij te streven.'

Ook het onderwijs speelt hierin een rol, vermoedt hij. Jongeren in de jaren

In Nederland wordt de mogelijkheid het beter te krijgen dan de ouders juist kleiner

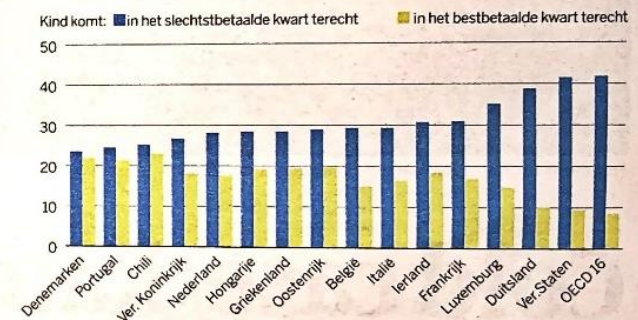
Daniël van Vuuren hoogleraar economie in Tilburg

NEDERLAND NIET LANGER MEKKA VAN DE SOCIALE MOBILITEIT
Het percentage kinderen dat op 30-jarige leeftijd een hoger inkomen heeft dan hun ouders op die leeftijd, gecorrigeerd voor inflatie

151020 © de Volkskrant. Bron: Manduca et al., 2020 / ESB

NEDERLAND NAAR DE SUBTOP VAN SOCIALE EMANCIPATIE
Inkomen van kinderen wiens vader in het laagste en hoogste inkomenskwart zat

151020 © de Volkskrant. Bron: OECD, 2018

'60 en '70 kregen veel meer onderwijskansen dan hun ouders, en daarmee verdienen kansen. Voor de nieuwe generatie geldt dat niet: haar ouders zijn al relatief hoog opgeleid, die haal je niet zomaar in.

In veel opkomende economieën, zoals landen in het voormalige Oostblok en in Zuidoost-Azië, is dit nog wel mogelijk: daar schopt de nieuwe generatie het een stuk verder dan haar ouders.

Middenklasse

Het gaat er echter niet alleen om of kinderen gemiddeld meer gaan verdienen dan hun ouders. Een mogelijk nog belangrijker vraag voor de samenleving is of kinderen sociaal kunnen klimmen: kan een arm kind het schoppen tot de middenklasse of hoger? En gaat een telg uit een rijke familie automatisch zelf ook weer veel verdienen, of is sociale daling ook nog mogelijk?

'Op dat gebied zien we helaas niet zo'n mooie ontwikkeling,' stelt Van

Vuuren. 'Zeker, in Nederland is het nog steeds goed mogelijk om van een dubbelte een kwartje te worden. Maar we zien wel een terugval in de mogelijkheden daartoe.' Uit gegevens van de Oeso blijkt dat steeds minder kinderen uit gezinnen in het armste kwart van de bevolking weten op te klimmen naar het rijkste kwart.

Nederland doet het wat dit betreft echter nog steeds relatief goed: in de Verenigde Staten, maar ook in België en Duitsland, is de kans op een dergelijke sociale stijging veel kleiner.

Opvallend in die lijst is het Verenigd Koninkrijk: ondanks de diepgewortelde klassenmaatschappij in dat land is de kans voor kinderen uit het armste kwart om op te klimmen naar het rijkste kwart nog altijd hoger dan in het egalitair lijkende Nederland.

Ontdek op Volkskrant.nl/ongelijkheid wat de kansen om sociaal te stijgen waren op uw geboortegrond.